

Tóth Gy. László

Szakmai nehézségeim Eörsi István közíróval

A címben szereplő publicista Szakmai nehézségeim Orbán Viktorral címen újabb „gyűlöletfélőrárt” tartott a Népszabadság 1998. július 22-én megjelent számában. Ebben E. I. közíró előhozakodik a balliberális tábor kedvenc közhelyei-vel, miszerint „Antall Józsefből horthyista fluidum”, „Horn Gyulából pedig kádárista pára” áradt. E. I. közíró leszögezi továbbá: „...csak úgy dőlt belőlük, az elrendelés erejével, neveltetésük és első nagy társadalmi élményeik üzenete, ez határozta meg megjelenésüket, stílusukat, személyes döntéseiket, preferenciáikat.” Bizonyára sokaknak feltűnt: az idézett mondat nyelvtanilag sincs rendben, de megszoktam már, hogy bizonyos embereknek Magyarországon mindent szabad, és a jelek szerint a Népszabadság szerkesztői sincsenek abban a helyzetben, hogy megkérjék E. I. közírót: igazítsa a magyar nyelvtan szabályaihoz mondanóját. A mondat tartalmi részére rátérve azt kell mondanunk, hogy E. I. közíró számára a szocializáció fogalma és jelensége valószínűleg kevésbé ismert, különben aligha csodálkozik azon, hogy az egyént meghatározzák neveltetésének körülményei, első élményei stb., stb. Pedig ez személy szerint őrá – és társaira – vonatkoztatva is igaz: említett írása a Szabad Nép ötvenes évekbeli stílusát és hangulatát idézi. Eltekintve a szerző individuálopszichológiai ismeretének hiányosságaitól, nézzük írásának lényegi üzenetét.

Allítása szerint Orbán Viktor „nem is kötődik semmilyen világnézeti áramlat-hoz. Csak következetes volt magához, amikor helyét a politikai palettán nem elvei alapján foglalta el, hanem előbb a legalkalmasabbnak vélt helyét kereste meg, és később talán majd kipróbálja, hogy innen mely elvei és miképpen érvényesíthetők. Mindebből következik, hogy az erkölcs kategóriát idegennek érzi a politika szférájától, és ezt nem is rejti véka alá.” Itt hasznosíthatók csak igazán a pszichológiai ismeretek, hiszen az idézett mondat a projekció tipikus példája. Ez magyarul azt jelenti, hogy a leír-taknak semmi közük a valósághoz és Orbán Viktorhoz: ezek a mondatok valójában E. I. közírónak a világról – köztük a politikáról és erkölcsről – alkotott néze-teit tükrözik. Ezt próbálta rávetíteni más-sokra, jelen esetben Orbán Viktorra. A dolog tisztázása érdekében talán érde-mes emlékeztetni rá, hogy néhány évvel ezelőtt nem Orbán Viktor, hanem Pető Iván SZDSZ-es politikus tett egy olyan kijelentést, mely szerint a politika és az erkölcs az két külön dolog. E. I. közíró valószínűleg azt is tudja, hogy Orbán Viktor eddigi pályafutása során megle-

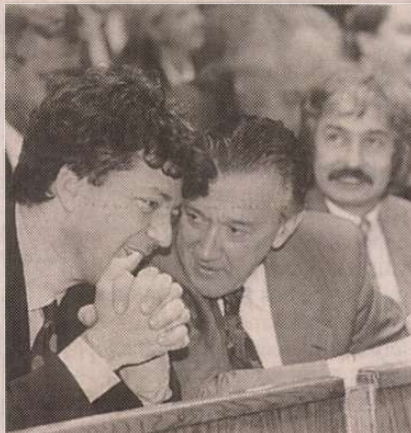
hetősen konzekvensen viselkedett: sosem tagadta meg antikommunista néze-teit és nemzeti elkötelezettségét, emel-lett mindig hangsúlyozta ragaszkodását a nemzeti szabadelvűség elveihez és ér-tékeihez is. (Az persze lehet, hogy kivá-ló közíróknak szerint például a nemzeti el-kötelezettség egyenesen az ördögötől va-ló.) Ez nem jelenti azt, hogy Orbán Vik-tor nézetei – a belpolitikai térrel és idő-vel együtt – ne változtak volna, de ennek lényege éppen az elvi-erkölcsi megalapozottság volt, a ragaszkodás bizonyos alapvető erkölcsi és politikai elvek-hez és értékekhez. Ezek hiányában Orbán 1994-ben elfogadta volna az MSZP–SZDSZ ko-alíciós ajánlatát, ráadásul a válaszó-k sose fordultak volna olyan nagy számban a Fidesz-Magyar Polgári Párt felé, mint tet-ték azt az 1998-as választásokon. De kétségkívül van egy olyan párt, amelyikre ráillik E. I. közíró jellemzé-se: a Szabad Demokraták Szövetsége lé-nyegében megalakulása óta identitásza-varral küzd, ennek következtében ponton-san úgy viselkedik, ahogy azt nagy for-mátumú szerzőnk Orbán Viktorral kap-csolatban leírta.

Az írás másik, perdöntőnek szánt állítást az alábbi idézetben találjuk: „Az ideológiát is idegen testnek tekintni a poli-tikában. Mivel azonban minden politi-kai ténykedéshez kell némi ideológiai al-bi, keresett egy jó nagy léggömböt, ame-lyet megtölthetett tetszése szerint gázzal. Kitalálta a „polgár” szót, mely Magyar-országban addig nem volt még elhasznál-va, de sokféleképpen értelmezhető. Saját értelmezése szerint rajta és pártján kívül polgár az, akit yeje és pártjával éppen szövetség fűz össze.” Az utolsó mondat-tal nem érdemes sokat bajlódni, mert az egész egyszerűen közönséges, útszé-li hazugság, ugyanis az Orbánnak tulajdoní-tott értelmezés nem létezik. A jelek sze-rint E. I. közírónak az átlagnál élénkebb a fantáziája, de ugyanez nem mondható el emlékezőtehetségéről. Mert aki tájéko-zódni is akar, nemcsak ítélkezni, az kön-nyen megtudhatja, mit jelent Orbán Vik-tor számára a polgár szó. Ehhez tudomá-nyos konferenciák anyagai mellett publi-kációk sokasága, valamint a Fidesz-Magyar Polgári Párt jónéhány, könyv

alakban is megjelent kiadványa áll az ér-deklődők rendelkezésére.

Nehéz megérteni, mi készítette E. I. közírót egy ilyen gyenge színvonalú, sze-mélyeskedő és indulatos írás közlésére. Persze, ha arra gondolunk, hogy a szerző esetleg azonos Eörsi István íróval és bal-oldali mozgalmárral, akkor aligha akad magyaráznivaló, hiszen nevezett tagja az egyik bukott kormánypárt, a Szabad De-mokraták Szövetsége Országos Tanácsá-nak is. Kár, hogy ezt rendszeresen eltit-kolja, mert ez így nem túl etikus. Neki és

társainak valószínűleg nem könnyű el-viselni a jelenlegi helyzetet, amikor Horn Gyula után – akit egyébként egy SZDSZ-es politikus nevezett „Európa egyik legjobb miniszterelnökének” – Orbán Viktor az orszá-g miniszterelnö-ke, akiről köztu-dott, hogy nem posztkommunista, és nem balliberális. Emiatt nyilvánvalóan nem felel meg a magukat „mérték-ado” köröknek ki-

FOTÓ: TALUM ATTILA

jelölt értelmiségi csoportok elvárásainak, viszont megfelelt azoknak a polgároknak, akiknek mára véggépp elegendő lett a posztkommunista MSZP és a balliberális SZDSZ furcsa posztkádári stílusából és a jövőnket veszélyeztető hatalom gyakorlásából. A magyarországi, májusi választások arról szóltak, hogy a választók többségének elege lett a múltból: egy-szerre küldték el az ismét leszerepelt egykori kommunistákat, és néhai baloldali ellenzéküket – a mai SZDSZ-t, akik 1994-ben önként és dalolva csatlakoztak egykori ádáz ellenfelükhöz. 1998-ban tehát a kádárizmus végleg megbukott, és a politikában lezajlott generációváltás révén ismét napirendre kerülhet a polgári Magyarország megvalósításának célja. Nem baj, ha ezt nem minden honfitársunk érti. Az sem baj, ha vannak, akik ezt kifejezetten ellenzik. A lényeg mégiscsak az, hogy Magyarországon remélhetőleg soha többé nem alakul ki olyan helyzet, amikor egyetlen politi-kai-gazdasági érdekcsoport tartós – és ellenőrizetlen – uralma sokak számára reális lehetőségné tűnhet.

Végezetül egyetlen megválaszolatlan kérdésünk maradt: vajon miért közölte a Népszabadság E. I. közíró alaptalan vagdalkozását az ország miniszterelnö-ke ellen?